

پلاداشتها +++++++

آب بالنسبه مقاوم هستند مساعد بوده و می تواند محصول و درآمد
قابل توجهی هم تولید نماید. برای مثال محصول خربزه "مرغوب
خرفانه، سیمورلو - شندا" باد یا محصول جو روستاهای مایان والوار
سلنی و علیا یا پیار و چندر روستاهای سرای وکی چی و آق گنبد در
جزیره اسلامی (شاهی) قابل ذکر و مورد توجه می باشد.

با توجه به شیوه دامبروری و گوشنده داری به طور شنی در
روستاهای حاشیه دریاچه اورمه، در صورت تبدیل اراضی شوره زار
سیبر رودخانه آجی جای به پونجه زار و ملزار و خشکاندن باطلاتها
و زهکشی آب این منطقه، می توان بزرگترین قطب دامبروری و
گوشنده داری را در استانه زرامی خاصه با روستای سرای در جزیره
اسلامی به وجود آورد و از هدر رفتن آب غراون آجی جای جلوگیری
کرد.^۳

تحلیل های کمی لند فرم های فرسایشی

قسمت دوم

نوشه: آرتور استوارلر

ترجمه: سعید خدادیان

طولهای رودخانه:

بعدی می شود.

تعیین نسبت طول شبیه نسبت انشعاب بوده و به صورت زیر

$$R1 = \frac{\sum L_u}{\sum L_u - 1}$$

ملات R_1 میانگین طول تمام شبکات دسته لار نشان
می دهد. در مرحله عملی مورفومتری توسط یک ساخت باب طول
تمام شبکات یک دسته بر روی نقشه به سرعت اندازه گرفته می شود.
مجموع طولهای هر دسته سه به تعداد شبکات آن دسته تقسیم
می گردد که حاصل آن میانگین طول می شود. فرمول فوق به صورت
زیر می باشد.

$$\sum L_u = \frac{\sum L_u}{N_u}$$

که در اینجا N_u مجموع طول تمام شبکات دسته u است.
هورتن با مطالعه تعدادی از حوضه رودخانه ها فرمول قانون
طولهای رود را به صورت زیر ارائه کرده است:

"میانگین تجمعی طول شبکات دسته های متواالی منجر به تشکیل
یک مجموعه هندسی می گردد که با میانگین طول شبکات دسته یک

با مراجمه مجدد تصویر شماره ۴ (نقشه شبکه آبریز) مشاهده
می گردد که شبکات دسته یک، به طور متوسط کوتاه ترین طول را
دارند و همانطور که دسته آنها افزایش می باید شبکات نیز طولانی تر
می شوند. جدول شماره ۲ نتایج اندازه گیری هایی که بر روی پخشی
از حوضه رودخانه Allegheny در مکانی کانتی پنسیلوانیا (McKean country pennsylvania) انجام شده نشان
می دهد.

بهترین رود این حوضه در هفتین دست قرار گرفته که طول
کامل آن در بالای استگاه موردنظر اندازه گیری نشده است. بنابراین
باید فقط دسته های یک تا شش مورد توجه قرار گیرد.

میانگین طول شبکات رود به نسبت تقریباً "سه برابر هر افزایشی
در دسته رود به مایل افزوده می گردد. این نسبت افزایش طول با
ملات R_1 نشان داده می شود که تقریباً مددگاری است که سیستم
آبریز دارا می باشد. تغییرات اتفاقی که در شکل هر سیستم آبریز
مشاهده گردد. باعث ایجاد تابعه ای طول از یک دسته به دسته

(Fern Canyon) ، حوضه آبریزی واقع در کالیفرنیا که در تصویر شماره ۱ نیز نشان داده شده، ارتباط نقاط بهم به خوبی خط مستقیم را تشکیل داده‌اند. باید توجه داشت که میانگین طولها برای دسته‌های یکسان بین یک حوضه و حوضه دیگر به مقدار زیادی اختلاف دارد. در واقع این موضوع بسیار گرانست که انداره شعبات رود تغییر زیادی پیدا می‌کند. همانطوری که تصویر شماره ۶ نشان می‌دهد، خطوط غیر نظافت از جب به راست به طرف بالا افزایش می‌پاید در صورتی که در تصویر شماره ۵ شب نظافت از جب به راست به طرف پائین کاهش پیدا می‌کرد.

قانون طولهای رود هورتن به صورت ریاضی با معادله زیر می‌شود،

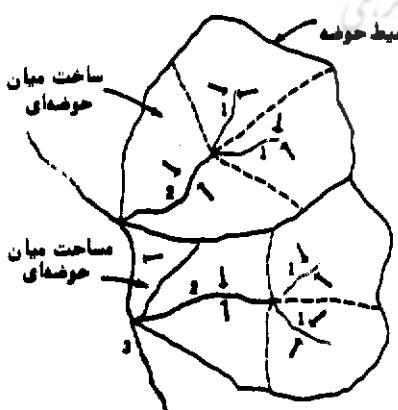
$$R = \frac{L}{\ln L} \quad (4-1)$$

که در اینجا رابطه میانگین طول شعبات دست یک می‌باشد. ملاتهای دیگر نیز قبلاً تعریف شده‌اند.

مساحت حوضه‌ها:

در حالت بعدی مساحت حوضه‌های آبریز را مورد بررسی قرار می‌دهیم. در اینجا ما می‌توانیم ارتباط بین میانگین مساحت حوضه یک دسته شخص (A) را با دسته خودش مطالعه کنیم. با ملاحظه و دقت بیشتر در می‌باییم که این ارتباط همانند اشتراطی است که هم میانگین طولهای رود و دسته‌ها برقرار است. ابتدا لازم است روش اتخاذ کنیم که در آن ارتباط بین مساحت سطوح با حوضه‌های هر دسته بررسی شود.

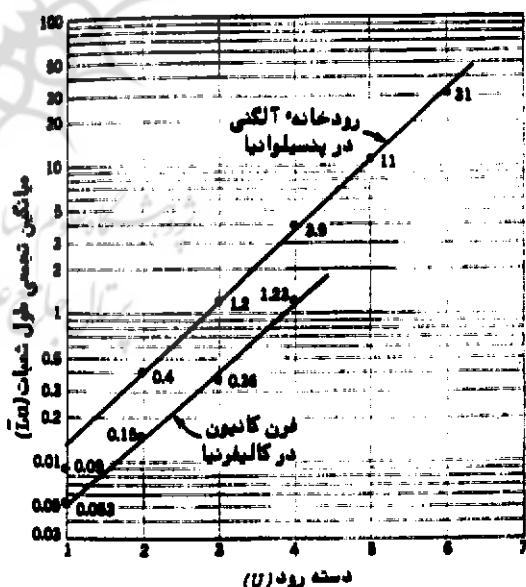
تصویر شماره ۲ که در آن ارتباط بین مساحت سطوح با حوضه‌های یک و دو را نشان می‌دهد. در اینجا بهار حوضه دسته یک و دو

تصویر ۲- حوضه‌های مطبق‌بندی شده دسته‌های یک و دو، همراه با مساحت میان حوضه‌ها.

شروع شده و بر طبق یک نسبت طول ثابت افزایش می‌پاید. واژه Cumulative (تجمیع) در این قانون نشان دهنده آن است که متوسط طولها با شروع دسته دوم به طور فرازینه‌ای افزایش می‌پاید. میانگین تجمیعی طول شعبات برای دسته دو میانگین طول دسته‌های یک و دو و برابر دسته سه، میانگین طول دسته‌های یک و دو و سه می‌باشد و به همین صورت دسته چهار و پنجم. در جدول شماره ۲ ستون متوسط تجمیعی طولها بلاعنه در سمت راست ستون متوسط طولها مشخص شده است.

مانند قانون تعداد رود، قانون طولهای رود را می‌توان با معادله رگرسیونی به صورت ریاضی بیان کرد. تصویر شماره ۴ نموداری است که در آن میانگین تجمیعی طولهای رود بر روی مسحور محدودی با مقیاس لگاریتمی و دسته رود بر روی مسحور افقی با مقیاس حسابی فرار گرفته است. هرچه نظافت به خط مستقیم تبدیل شکنند با لاثون طولهای رود هورتن بیشتر مطابقت می‌کنند. برطبق داده‌های حوضه‌رودخانه کاملاً "مستقیم" دارند، در صورتی که نظفه دسته یک به طور کلی از خط مستقیم اجراز دارد، زیرا نقطه پایانی (محل الحاق) شعبات دسته یک متغیر بوده و انداره‌گیری آن به صورت مطمئن امکان پذیر نیست. بنابراین امکان دارد که عددادی از شعبات دسته یک تمام طولهایشان انداره‌گیری شده باشد، برطبق داده‌های فرن کالیون

تصویر ۳- میانگین تجمیعی طول شعبات هر دسته (نهر) نسبت به دسته مورد نظر (نهر) خط مستقیم رگرسیونی با اندازه‌منبته را نشان می‌دهد. (داده‌ها از: M.E. Morisawa: ۱۹۵۹ و J.C. Maxwell: ۱۹۶۰)

یک و ملاوه بر آن تمام مساحت‌های میان حوضه‌ای را دربرگیرد. در مدل این موضوع ثابت می‌کند که تنها یک مساحت برابر حوضه یک دسته مشخص و همود دارد که با سیلایی به نام پلاسی مترا می‌توان اندازه‌گیری کرد. بنابراین مساحت کل حوضه خودبدهود مجموع مساحت دسته‌های پائین‌تر از خود را شامل می‌گردد.

قانون مساحت هورشن مانند قانون طول به شرح زیر بagan می‌گردد: "میانگین مساحت حوضه دسته‌های متواالی رود منجر به تشکیل یک مجموعه هندسی می‌شود که با میانگین مساحت حوضه‌های دسته اول شروع شده و بر طبق یک نسبت مساحت ثابت افزایش می‌پابد".

$$\text{نسبت مساحت } R_g = \frac{\bar{A}_g}{\bar{A}_{g-1}}$$

که در اینجا \bar{A} میانگین مساحت حوضه‌های دسته‌ها می‌باشد. در مقایسه با قانون طولهای رود، قانون مساحت حوضه‌ها به صورت زیر است:

$$\bar{A}_g = \bar{A}_1 R_g^{n-1}$$

ملامت \bar{A} میانگین مساحت حوضه‌های دسته یک را نشان می‌دهد. تصویر شماره ۳ مساحت حوضه رودهایی که در تصویر شماره ۴ در بحث مربوط به قانون طولهای رود مورد بررسی قرار گرفت، نشان می‌دهد، داده‌های مربوط به حوضه رود Allegheny را می‌توان در جدول شماره ۲ پیدا کرد.

جزیان رود و وسعت حوضه:

یکی از هدایای مورفومنتری رودخانه‌ای اندیشه‌های کمی ریتمتری (هندسی) سیستم رودخانه‌ای است که می‌تواند با اطلاعات آبشناسی در ارتباط باشد. نمونه‌ای از این مورد، ارتباط تخلیه رود ۵ با مساحت حوضه می‌باشد.

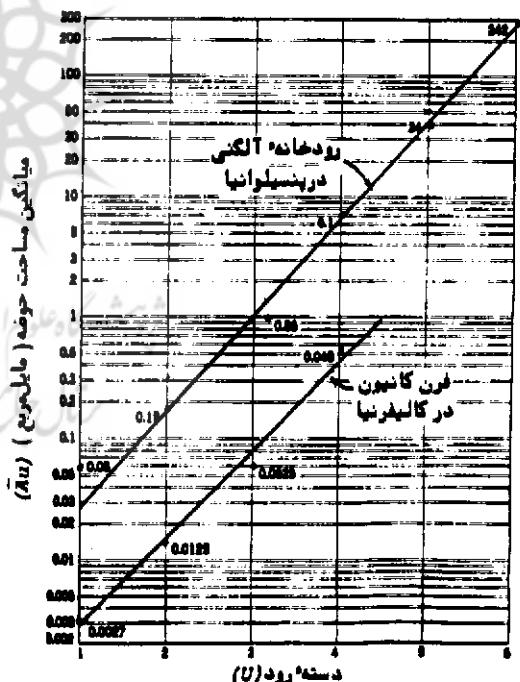
ممولاً می‌توان گفت که تخلیه یک رود با افزایش مساحت حوضه آبریز افزایش می‌پابد. موضع مورد نظر این است که کدام مدل ریاضی باید در مورد این افزایش به کار رود.

اگر میزان تخلیه شاخه‌های رود درست در انتها و پائین غربات هر دسته اندازه‌گیری شود می‌توان این تخلیه را در ارتباط با مساحت حوضه آن دسته مورد بررسی قرارداد. اما علاوه بر این تخلیه انداره‌گیری در نقاط مختلف سیر رودها واقع شده‌اند. بنابراین مانند می‌توانیم تخلیه رود را در رابطه با کل مساحت حوضه‌ای که در بالای محل اندازه‌گیری واقع شده، بررسی کنیم.

تصویر شماره ۴ ارتباط بین میانگین تخلیه (Q) را با مساحت حوضه آبریز (A) در حوضه رودخانه (پوتونک) Potomac نشان

جذب دسته دو وجود دارد. حوضه‌های دسته دو این ارتباط را کانال رود دسته نشان می‌دهند. دسته کانالهای توسط‌نمایه هاست جریان سطحی به وسیله ملشای گوتاه مشخص گردیده است. در هر حوضه دسته یک تمام سطح حوضه مستقیماً به کانال دسته یک مربوط است. هر حوضه دسته دو که به طور کامل مورد بررسی قرار گرفت، مشاهده می‌شود که فقط بخشی از جریانات سطحی کانالهای دسته یک به طور مستقیم وارد آن می‌شوند. ملاوه بر آن در شکل فوق قطعات زمین به شکل دو مثلث یا ذوزنقه نشان داده می‌شوند که در آنها جریان سطحی در پائین دامنه مستقیماً به داخل کانال دسته دو وارد می‌شود. سطوح فوق، مساحت‌های میان حوضه‌ای نامیده می‌شوند. هنگامی مساحت حوضه دسته دو کاملاً مجموع حوضه‌های دسته یک است که آن حوضه (حوضه دسته دو) تمام مساحت‌های میان حوضه‌ای بهرامونش را شامل می‌گردد.

برای هر حوضه دسته دو بالاتر، مساحت‌های میان حوضه‌ای مستقیماً با بالاترین دسته کانال ارتباط دارند. نمونه‌ای از این مساحت‌های میان حوضه‌ای در تصویر شماره ۶ نشان داده شده که به کانال دسته سه مربوط است. به طور ملایم مساحت یک حوضه دسته دو به صورتی مشخص می‌شود که کل مساحت سطوح به همراه با تمام کانالهای دسته

تصویر ۴- میانگین مساحت حوضه‌ای هر دسته (Q/A) نسبت به دسته مورد نظر (U) خط مستقیم رگرسیونی با نمای مثبت را نشان می‌دهد. (داده‌ها از: ۱۹۵۹ M.E. Morisawa و ۱۹۶۰ J.C. Maxwell)

فرمایش یافته که در نواحی رسهای نرم ناگه پوشش گیاهی واقع در اقلیم خنک گستردۀ شده‌اند، می‌توان آنها را به مانند کوههای میدیاتوری تعبیه کرد (تصویر ۵). کالهای طبیعی و بیمار دره‌های طبیعی خنک می‌گندند تا در یک مقیاس کوچک همان کائینون بزرگ و اشکال برگشت سطیح دار و کوههای مفسس مانند رشته سان گابریل (San Gabriel) در لوریدا با کوههای بزرگ اسموکی (Smoky) در کارولینای شمالی را به وجود آورند. بدینه است که طبیعت از قوانین تعداد رود، طولها و مساحتها، بدون توجه به اینکه حوضه آبریز دسته یک آنچنان کوچک باشد که بکنتر بتواند با پای گشاده در آن بایستد یا مرض آن آنچنان بزرگ باشد که به یک مایل برسد، تبعیت می‌گند. چون این شتابه زیوترا (هندسی) در شروده‌های زمین در مرحله فرمایشی بلوغ فرماون است، لذا لازم است که برخی از مفاهیم توضیحی و واحد اندازه‌گیری اشکال را بدانیم.

اگر در نقطه شبکه آبریز، تصویر شماره ۱۱، مجموع طول تمام کالهای را به مایل اندازه‌گیری کنیم و مدد به دست آمده را به مایل مربع مساحت کل نقطه یا حوضه آبریز تقسیم کنیم، تراکم شبکه آبریز به دست می‌آید:

$$\text{مجموع طول رودها (مایل)} \quad \text{تراکم شبکه آبریز}$$

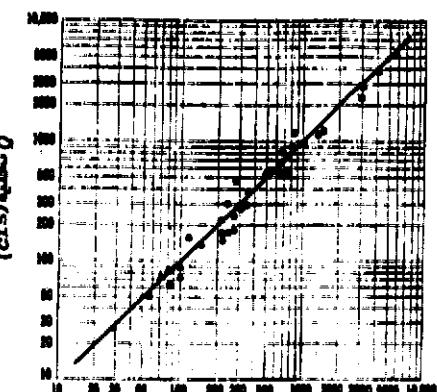
$$\text{مساحت (مایل مربع)}$$

که با علایم زیر نشان داده می‌شود.

تصویر ۵- بدالندهایی مانند این عکس در آریزونا، با شیوه‌گاری کوههای میدیاتوری بروز شکللات رس معهان شاهست نارند. (عکس توسط Jr., B. Mears)

تصویر ۶- ارتباط میانگین تخلیه رود با مساحت حوضه آبریز برای تمام استکاهای اندازه‌گیری شده در حوضه رودخانه Potomac (داده‌ها از John T. Hack و سازمان زمین شناسی امریکا ۱۹۵۲)

مساحت آبریز (مایل مربع)

می‌دهد. هر نقطه سایانگری مکان اندازه‌گیری است.

به طور آشکار مطابقی اندازه‌گیری در نواحی سرچشید بهصورت نقاطی در سرت چوب و پاشن خط مستقیم دیده می‌شوند و نقاطی که مربوط به پاشن رود و دور از سرچشیده می‌باشد در سرت راست و بالا مشاهده می‌گردند. هنگامی که نقاط به طور مجزا، احراب شده‌اند از خط مستقیم فیت شده داشته باشند این شایبل به وضع نشان داده می‌شود.

پیان ریاضی ارشاط بین میانگین تخلیه و مساحت حوضه آبریز به صورت زیر است.

$$Q = ab^x$$

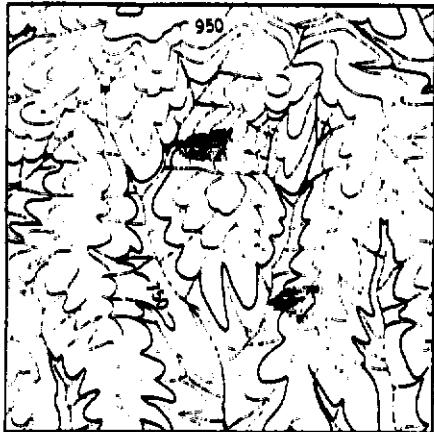
که در آنجا a یک رقم ثابت و b یک ثابت، معادله رگرسیون فوق مربوط به نیروی رود می‌باشد.

چون خط مستقیم بازابه^{۴۵} درجه در وسط نمودار قرار گرفته، می‌تواند سایانگی این موضع باشد که مقدار b برابر ۱ است. مذکوم نمای ۱ به معنای آن است که تخلیه مستقیماً به نسبت مساحت افزایش می‌یابد. در واقع اندازه‌گیری معنی موارد از ۱ قدری اختلاف دارد.

بکی از کاربردهای عملی معادله ریاضی ارتباط تخلیه رود با مساحت حوضه آن است که آشناس می‌تواند متوجه تخلیه را در هر نقطه از سیستم رود با اندازه‌گیری مساحت حوضه واقع در بالای آن نقطه برآورد نماید. اصولاً این شناخت می‌تواند در طرح ساختمانی‌ای این ارتقیل سدها، پلها و بندهای انحرافی آبیاری کاربرد داشت باشد.

تراکم شبکه آبریز و بافت توپوگرافی:

با مطالعه نواحی بدالندها، درمی‌یابیم که اشکال پیچیده

۶- تراکم متوسط شبکه آبریز با بافت متواضع ناپوش، ایندیانا.

۷- تراکم زیاد شبکه آبریز با بافت طربت، لینتل توجوگا، کالیفرنیا.

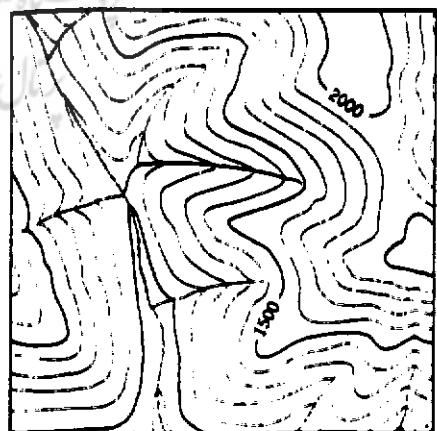
۸- تراکم فوق العاده زیاد با بافت فوق العاده طربت کائی - تپلیست، داکوتای جنوبی.

در اینجا ۷ تراکم شبکه آبریز را به مایل در هر مایل مریع و مجموع طول تمام کانالهای دسته ها را نشان می دهد. پر مساحت کن موجه است.

فرها" اگر مقدار تراکم شبکه آبریز مدد ۱۲ مایل مفهوم آن این است که برای هر مایل مریع سطح زمین ۱۲ مایل کانال وجود تصویر ۸- سیستم آبریز شامل حوضه های متعدد کوهک که هریک از لحاظ اندازه و شکل تابع قدرت رودخانه مربوط به حوضه می باشد. رودها با رنگ تند نشان داده شده و به وسیله خطوط نقطه چین از بدیگر جدا شده اند.

تصویر ۷- چهار ناحیه با وسعت یک مایل مریع که معونه های از ظواهر طبیعی تراکم شبکه آبریز را نشان می دهد. نواحی رنگ شده نطاپاگر حوضه های آبریز دست یک هستند (مأخذ) نقطه های سازمان زمین شناسی ابلاط متعدد

۹- تراکم شبکه آبریز با بافت خشن دریفت وود، پنسیلوانیا.

تصویر ۱ - این مکان
 هواپیمی قائم مریوط به
 ناگهانی با وسعت بک مایل
 مربع در بدلنددهای بزرگ
 داکوتای جنوبی است که
 شانکر بالست فوق العاده
 طریق است، هوارف خلیلی
 شیوه هم متعدد آما داده شده
 که در تصویر D - ۷ نشان
 داده شده است، جهت شمال
 به طرف پادین مضموم است.
 (وزارت کشاورزی ایالات
 متحده)

موقعیت خودشان را تحکیم کنند، بنابراین حوضه های دسته پک
 وسیع و بزرگ بوده و آب جاری زیادی به کانالها می رسانند، در
 سکه های سنت نظیر شلیلا و رس ها حتی بک حوضه کوچک می توانند
 آب جاری کافی را برای فرسایش کانال تأمین نمایند.
 دو من مل، سبولت نسبی نفوذپذیری باران به داخل زمین
 و در قسم تختانی سفره آب است، مواد دارای نفوذپذیری زیاد
 نظیر ماسه یا ریگ شیکه آبریزی با تراکم کم به وجود می آورند، زیرا
 نفوذپذیری آسیا زیاد بوده و برای بزرگواری و ابتلاء کانالها آب کمی

تصویر ۲ - با
 دیدی هواپیمی فلات قطمه
 A22egheny
 اطمینده داشته است که
 به موجه بلرخ
 را که به موجه بلرخ
 رسیده نشان می دهد که
 به طور وسیع از جنگل
 پوشیده شده است،
 ارتفاع این مکان بین
 ۲۱۰ تا ۲۴۰ متری باشد
 که بر روی سکه های رسی
 دوره دوونین گسترده
 شده است،
 (مکان توپست
 E.J. RICH
 از مجله جغرافیایی)

به صورت جریان سطحی در دسترس است، از طرف دیگر رسها و
 شلیلا دارای آب جاری سطحی زیادی هستند و این در ارتباط با
 سنتی جنس آنهاست که شیکه آبریز با تراکم زیاد به وجود می آورند،
 سومین مامل مهم حضور یا عدم حضور پوشش گیاهی است، در
 اقلیم مرتبط بک سنگ است، در جاها که پوشش اینها و تراکم
 جنگل یا ملتمبا مواد در زیر تراکم را حفاظت می کنند، نسبت
 به همان سنگ که در بک منطقه خشک واقع شده یعنی جاها که همچو
 حداقل برای پوشش گیاهی نیست، شیکه آبریز، تراکم کمتری دارد.
 (تصویر شماره ۹)، به همین دلیل است که بدلنددها در نواحی
 آب و هوای خشک می گیرند و تراکم شیکه آبریز در آنجا بروزی
 تمام انواع سکه های طور شخصی بیشتر است،
 ادامه دارد

دارد، چون مساحت و طول شبکه از نشانی که سطوح شیدار و
 کانالها بر روی سطح المثلث تصویر گردیده اند، انداره گیری شده، به
 همین جهت با توجه به میزان شبکه، انداره های فوق لدری کمتر از
 انداره های واقعی هستند.

تصویر شماره ۲ - چهار نشانه توپوگرافی سازمان زمین شناسی
 ایالات متحده را با پوشش یک مایل مربع نشان می دهد، در نشانه های فوق تراکم شیکه آبریز تفاوت زیادی دارد، نشانه های منطقه ای
 است با تراکم کم که به طور متوسط ۳ تا ۴ مایل کانال را در هر مایل
 مربع نشان می دهد، این شونه شامل منطقه ای است که در زیر آن
 توده های از طبقات ماسه سنگ سخت قرار گرفته و پوشش جنگلی اینها
 دارد، چنین منطقه ای با تراکم کم شیکه آبریز بیانگر بافت و ترکیب
 خشنی است، زیرا مناصر توپوگرافی مistrada " خلیلی خشن و زمات
 می باشد.

نشانه ۳ - منطقه ای را با تراکم متوسط بین ۱۲ تا ۱۶ مایل در
 هر مایل مربع نشان می دهد، این منطقه در زیر آن ماسه سنگهای
 لایه نازک و رسهای خلیلی قرار گرفته، سبتا" به آسانی فرسایش
 پاک است، اما پوشش جنگلی بزرگ ریز تراکم دارد، منطقه فوق،
 نمونه ای است از نسبتی وسیع و مرتبط شرق ایالات متحده که
 فرسایش توده زمین در محله بلوغ است، این منطقه بیانگر بافت
 متوسط می باشد.

نشانه ۴ - منطقه ای است با تراکم زیاد یا بافت طریقی که به
 سادگی فرسایش پاک است، این منطقه شامل لایه رسهای خلیلی
 و اعلی در کالیفرنیا چنوبی است که پوشش گیاهی براکنده دارد،
 تراکم شیکه آبریز تحت چنین شرایطی از ۴ تا ۵ مایل در هر مایل
 مربع می رسد، میزان بسیار زیادتر تراکم شیکه آبریز در بدلنددها
 بالاتر می شود، جایی که ممکن است طول کانال در هر مایل مربع
 ۵۰۰ مایل با بیشتر باشد، چنین توپوگرافی را باید به منوان
 بافت فوق العاده طریق در نظر گرفت.

نشانه ۵ - که از منطقه بدلنددهای داکوتای جنوبی تبیشه شده،
 حضور بدلنددها را بر روی نشانه های همان مقیاس به صورت سه بافت
 قطبی نشان می دهد، اما فائد جزئیات پیچیده، فراوان است، زیرا
 رسم چنین وشكها و تغایری خلیلی ریز بر روی نشانی با این مقیاس
 نمی ممکن است، به همین دلیل خطوط شیکه آبریز در آن ترسیم
 نشده اند، اما این خطوط می توانند در تصویر شماره ۸، در نسبتی
 از یک مکس هواپی با پوشش یک مایل مربع در محلی نزدیک بدلنددهای
 داکوتای جنوبی دیده شوند.

چه عواملی در تراکم شیکه آبریز دخالت دارند؟ بکی از
 مهمترین عوامل نوع سنگ است، وجود سنگهای مقاوم و سخت ترکیب
 سنگهای درونی گرانیت، گنیس، ماسه سنگ و کوارتزیت باعث می
 شود که تراکم شیکه آبریز کم باشد (بافت خشن)، ملامت ایجاد
 این تراکم کم به خاطر آنست که فرسایش رود در این نواحی دشوار
 است و نقطه کانالهای سبنا" بزرگ می توانند بر روی این سکه های